

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

15.05.2019

Programma Nr. 5-03/5
ietekmes uz vidi novērtējumam derīgo izrakteņu (kūdras) ieguvei kūdras
atradnē „Skudru purvs” Kuldīgas novadā

Derīga līdz 2024. gada 15. maijam.

Programma izdota paredzētās darbības ierosinātajai – AS „*Latvijas valsts meži*”, reģistrācijas Nr. 40003466281 (turpmāk – Ierosinātāja), adrese: Vaiņodes iela 1, Rīga, LV-1004, elektroniskā pasta adrese: lvm@lvm.lv.

Programma izstrādāta saskaņā ar likuma „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk - Novērtējuma likums) 16. pantu, 17. panta pirmo *prim* daļu un Ministru kabineta 2015. gada 13. janvāra noteikumu Nr. 18 „*Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību*” (turpmāk – Novērtējuma noteikumi Nr. 18) IV sadaļas prasībām, pamatojoties uz Ierosinātājas 2019. gada 15. aprīļa iesniegumu Nr. 4.1-2_03q1_250_19_137 un paredzētās darbības sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultātiem. Programmā ietvertas prasības Ziņojumā sniedzamās informācijas apjomam un detalizācijas pakāpei, kā arī ietekmes novērtējuma turpmākai veikšanai nepieciešamo pētījumu un organizatorisko pasākumu kopumam.

I. Ietekmes uz vidi novērtējuma objekts un sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultāts:

1. Ietekmes uz vidi novērtējuma objekts ir derīgo izrakteņu (kūdras) ieguve ~ 175,531 ha platībā kūdras atradnē „*Skudru purvs*” (turpmāk – Paredzētā darbība), Kuldīgas novada, Rumbas pagasta zemes īpašuma „*Valsts mežs Rumba*” (kadastra Nr. 62840070118), zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 62840060410 (turpmāk – Darbības vieta).
2. Atbilstoši Ierosinātājas pilnvarotās personas¹ 2018. gada 29. oktobra iesniegumam „*Par iesniegumu ietekmes uz vidi novērtējumu veikšanai*” (turpmāk – Iesniegums), Darbības vietas kopējā platība ir 622,79 ha, kurā Ierosinātāja plāno veikt kūdras ieguvei ~ 175,531 ha platībā, iepriekš neizmantotā kūdras atradnē „*Skudru purvs*” (turpmāk – Atradne), kas atrodas zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 62840060410 dienvidu daļā.
3. Saskaņā ar Iesniegumu Atradnei 2017.-2018. gadā veikta ģeoloģiskā izpēte un tās rezultātā akceptēti A kategorijas kūdras krājumi² 708,33 tūkstoši tonnas (pie nosacītā mitruma 40%). Kūdras slāņa biezums svārstās no 0,3 līdz 3,8 m, vidēji tas ir 3,12 m.

¹ Ierosinātājas 2018. gada 26. marta pilnvara Nr. 5-1-200dc_250_18_8.

² VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” Derīgo izrakteņu krājumu akceptēšanas komisijas 2018. gada 25. jūnija sēdes protokola Nr. 44.

4. Saskaņā ar Kuldīgas novada Teritorijas plānojumu 2013.-2025. gadam³ Paredzētā darbība plānota funkcionālajā zonā „Mežu teritorija”. Atļautā izmantošana ir arī „Derīgo izrakteņu izpēte un ieguve, ja to pieļauj dabas aizsardzības prasības”.
5. Saskaņā ar Iesniegumu kūdras ieguve paredzēta, izmantojot gan frēzkūdras, gan gabalkūdras ieguves tehnoloģijas, tās savstarpēji kombinējot. Vidējais kūdras ieguves apjoms gadā plānots līdz 140 000 m³ (frēzkūdra līdz 75 000 m³ gadā un gabalkūdra līdz 75 000 m³ gadā). Kūdras pārstrāde uz vietas nav paredzēta.
6. Saskaņā ar Iesniegumu tiek plānota pievedceļa izbūve Darbības vietai no ziemeļu puses pa esošu 351./352. kvartālstīgu. Paliekošas jaunas būves Darbības vietā netiek plānotas.
7. Darbības vieta neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai mikroliegumā, tai skaitā Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā (turpmāk - *NATURA 2000*), kā arī nerobežojas ar tām. Tuvākā īpaši aizsargājamā dabas teritorija – dabas parks „Riežupe” (*NATURA 2000*) atrodas ~ 2,1 km un lielākā attālumā uz rietumiem no Darbības vietas. Saskaņā ar Iesniegumam pievienoto 2016. gada 31. marta eksperta atzinumu (turpmāk – LVM atzinums), Darbības vietā, ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un mikroliegumiem konstatēti vairāki īpaši aizsargājami biotopi, kā arī konstatētas vairākas retās un aizsargājamās sugas.
8. Paziņojums par Paredzēto darbību tika publicēts 2019. gada 4. aprīļa laikrakstā „Kuldīgas novada vēstis” Nr. 231, ievietots tīmekļa vietnēs www.kuldiga.lv, www.lvm.lv un www.vpvb.gov.lv. Atbilstoši Ierosinātājas 2019. gada 29. aprīļa vēstulē Nr. 4.1-2_046k_250_19_162 sniegtajai informācijai – par Paredzēto darbību individuāli informēti tie nekustamo īpašumu īpašnieki (valdītāji), kuru nekustamie īpašumi robežojas ar Darbības vietu. Paredzētās darbības sākotnējā sabiedriskās apspriešanas sanāksme klātienē notika 2019. gada 16. aprīlī plkst. 11:00 Riežupes ielā 1, Mežvaldē, Rumbas pagastā, Kuldīgas novadā. Saskaņā ar protokolu sākotnējā sabiedriskās apspriešanas sanāksmē piedalījās 14 dalībnieki. Sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmes laikā Ierosinātājas pārstāvji informēja par plānoto kūdras ieguves vietas novietojumu, plānotās infrastruktūras attīstīšanu un iespējamiem transportēšanas maršrutiem, kā arī hidroloģiskiem apstākļiem un iespējamajiem variantiem ūdens novadīšanai uz Rudupi vai Riežupi, atkarībā no izvēlētās alternatīvas. Ierosinātājas pārstāvji informēja klātesošos arī par to, ka Ierosinātāja neveiks kūdras izstrādi, bet kūdras ieguves vietu iznomās ar tiesībām veikt kūdras ieguvi. Sanāksmes dalībnieki interesējās par plānotās ūdens noteces alternatīvām, ietekmi uz zivīm šajās upēs, par plānoto pievedceļu izbūves ietekmi uz biotopiem, par to, kā tiks nodrošināta ugunsdrošība Darbības vietā, par to, vai tiks vērtēta ūdens pieejamība blakus esošajās saimniecībās, par nosēdbaseinu ierīkošanu un tīrīšanu, kā arī vai tiks realizēta kūdras pārstrāde Darbības vietā.
9. Ietekmes uz vidi novērtējums Paredzētajai darbībai tika piemērots 2018. gada 28. novembrī ar Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk – Birojs) lēmumu Nr. 5-02/15 „Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”. Paredzētās darbības sākotnējā sabiedriskā apspriešana noslēdzās 2019. gada 25. aprīlī, un tās ietvaros Ierosinātāja saņēma vienu vēstuli, kuru tā pārsūtīja Birojam, kā arī Birojs saņēma trīs vēstules:
 - 1) Iedzīvotājas 2019. gada 23. aprīļa vēstule Ierosinātājai, kurā lūgts pārskatīt Darbības vietas robežas un pārcelt Paredzētās darbības vietu pēc iespējas tālāk no dzīvojamās mājas „Purvmaļi”, jo tā atrodas ~ 60 m no Paredzētās darbības vietas.
 - 2) Latvijas Botāniķu biedrības un Latvijas Daba fonda 2019. gada 23. aprīļa vēstule Birojam, ar kuru pausts iebildums pret Paredzēto darbību Atradnē. Izteikts viedoklis, ka Paredzētā darbība varētu atstāt būtisku nelabvēlīgu ietekmi gan uz konkrēto purvu un tam piegulošo teritoriju, gan uz augsto purvu biotopu un ar tiem saistīto biotopu aizsardzības stāvokli

³ Kuldīgas novada pašvaldības 2015. gada 25. jūnija saistošie noteikumi Nr. 2015/12.

Rietumlatvijā un Latvijā kopumā. Pausts apgalvojums, ka paredzamais ieguvums nebūtu samērojams ar paredzamo zaudējumu un Paredzētās darbības akceptēšanas un realizēšanas gadījumā tiktu radīts būtisks kaitējums videi un sabiedrībai ilgtermiņā.

- 3) Iedzīvotāju 2019. gada 17. aprīļa kolektīvā vēstule Birojam un Ierosinātājam, kurā pausts iebildums pret Paredzēto darbību Atradnē. Uzsvērta LVM atzinumā konstatēto aizsargājamo sugu un biotopu nozīmība, kā arī bažas par Paredzētās darbības ietekmi uz zivju populāciju un nārstošanu izvēlētajās ūdens noteku alternatīvās (Rudupē vai Riežupē). Vienlaikus pausts aicinājums Ierosinātājam, neveicot Paredzēto darbību, izvērtēt iespējas Darbības vietā attīstīt eko tūrismu.
- 4) SIA „CleanLiving Group” 2019. gada 15. aprīļa vēstule Birojam, Ierosinātājam un Kuldīgas novada pašvaldībai, ar kuru pausts iebildums pret Paredzēto darbību Atradnē.

II. Vispārējās prasības ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sagatavošanai:

1. Prasības Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – IVN) ziņojuma (turpmāk – Ziņojums) sagatavošanai nosaka Novērtējuma likuma 17. panta trešā daļa un Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikums, kurā izvērsti norādīts, kāda informācija un novērtējums Ziņojumā ir jāiekļauj. Tādēļ Birojs atkārtoti minētās prasības neuzskaita, bet norāda, ka Ziņojums jāsatavo atbilstoši Novērtējuma likuma 17. panta trešās daļas un Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma prasībām, cik iespējams, to strukturējot atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikumam.
2. Ievērojot Novērtējuma likuma 16. panta pirmajā daļā noteikto, Birojs ar šo programmu tikai papildina no ārējiem normatīvajiem aktiem jau izrietošos nosacījumus Ziņojumā sniedzamās informācijas apjomam, precizējot, kāda veida informācijai un novērtējumam pievēršama īpaša uzmanība, ņemot vērā Paredzētās darbības un Darbības vietas specifiku.
3. Ziņojuma sagatavošanai Birojs noteic šādas vispārējās prasības:
 - 3.1. Ziņojumā jādefinē un jāpamato izpētes teritorijas robežas, kas ietver Darbības vietu un Paredzētās darbības iespējamās ietekmes zonu. Izpētes teritorijai jāaptver arī teritorija transportēšanas maršrutā (maršrutu alternatīvās) vismaz līdz reģionālās nozīmes autoceļam P120 Talsi-Stende-Kuldīga (turpmāk – P120) un vietējās nozīmes autoceļam V1286 (turpmāk – V1286) – atkarībā no izvēlēta transportēšanas maršruta, kā arī reprezentatīvs posms pa P120 un V1286 – atkarībā no izvēlēta transportēšanas maršruta, kur transportēšana paredzēta gar teritorijām ar dzīvojamo apbūvi. Maršrutu alternatīvu vērtējumā jāņem vērā dzīvojamo apbūvju teritoriju izvietojums, nekustamo īpašumu piederība un citi faktori, kas var ietekmēt transportēšanas maršruta izvēli un izvietojumu.
 - 3.2. Ziņojumam jāsaturs arī esošās un plānotās situācijas attēlojums kartogrāfiski, piemēram, esošās situācijas un plānotās situācijas plāns, kur savstarpēji salīdzināmā mērogā atspoguļota esošā situācija un plānotā situācija Darbības vietā un Paredzētās darbības ietekmes zonā. Kartogrāfiski nepieciešams attēlot plānotos kūdras ieguves laukus, teritorijas, kurās netiks veikta kūdras ieguve dažādu aprobežojumu (piemēram, aizsargjoslu dēļ), galvenos nosusināšanas sistēmas elementus, būves ūdens nostādināšanai, nostādinātā ūdens promteku, izplūdes vietas saņemtajā ūdenstecē (Rudupē vai Riežupē, atkarībā no izvēlētajām alternatīvām), izvešanas ceļus, papildus nepieciešamos pagaidu un pastāvīgos objektus u.c. nozīmīgu informāciju, kas ļauj pārskatāmi vizuāli uztvert, kādas pārmaiņas un kurā vietā ar Paredzēto darbību sagaidāmas.
 - 3.3. Paredzētās darbības alternatīvu vērtējums jāveic vienlīdz detālā pakāpē, kā to paredz Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8. punkts.
 - 3.4. Ziņojumā ietveramo ietekmju uz vidi novērtējumu veic speciālisti ar augstāko akadēmisko vai profesionālo izglītību, vēlamas atbilstošā dabas zinātnes un inženierzinātnes izglītības

tematiskajā jomā. Ziņojumā jāietver to speciālistu saraksts (norādot izglītību), kuri sagatavojuši attiecīgo Paredzētās darbības ietekmju vērtējumu. Ja speciālisti ir sagatavojuši atzinumus, tie jāpievieno Ziņojumam.

- 3.5. Visiem Ziņojumam pievienotajiem dokumentiem, tajā skaitā speciālistu vai ekspertu atzinumiem un citiem dokumentiem, jābūt parakstītiem un noformētiem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Ja dokumenta oriģināls bijis sagatavots elektroniski, tā papīra atvasinājumam (norakstam) jābūt noformētam atbilstoši Elektronisko dokumentu likumam un jāsaturs informācija par elektronisko parakstu un tā laika zīmogu.
- 3.6. Lai uzlabotu Ziņojuma uztveramību, Ziņojumam nepieciešams sagatavot arī īsu ievadu, kurā ietver koncentrētu Paredzētās darbības, Darbības vietas un tās galveno raksturlielumu aprakstu, tostarp informāciju par Paredzētās darbības alternatīvām, galvenajiem ietekmju novērtējuma secinājumiem un plānotajiem Paredzētās darbības realizācijas termiņiem.
- 3.7. Sagatavojot Ziņojumu, jāņem vērā iespējamās faktisko un tiesisko apstākļu izmaiņas, tostarp izmaiņas normatīvajos aktos, kas regulē IVN un atsevišķu ietekmes aspektu novērtējumu.

III. Institūcijas un organizācijas, ar kurām nepieciešams konsultēties vai kurām iesniedzams Ziņojums:

Ziņojums jāiesniedz Dabas aizsardzības pārvaldē, Valsts vides dienesta Liepājas reģionālajā vides pārvaldē un Kuldīgas novada pašvaldībā rakstveida priekšlikumu saņemšanai Ziņojuma pilnveidošanai.

IV. Prasības novērtēšanas un pētījumu kopumam, kas jāietver Ziņojumā:

1. Paredzētās darbības vietas un paredzētās darbības raksturojums:

- 1.1. Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 1. un 2. punktā noteikto prasību izpildei Birojs precizējošus nosacījumus neizvirza.
- 1.2. Sniedzot informāciju par Darbības vietu atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 3. punktam, norādāma arī pamatinformācija par Atradni.
- 1.3. Definējot Paredzētās darbības alternatīvas atbilstoši Paredzētās darbības veidam un specifikai (Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 4. punkts), cik iespējams, izsver arī transportēšanas maršrutu alternatīvas, kas rada mazāku ietekmi dzīvojamās teritorijās.
- 1.4. Sniedzot informāciju atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 5.1. punktam (Paredzētās darbības un tās fizisko pazīmju apraksts), ievērojami arī šādi nosacījumi:
 - 1.4.1. Raksturojot visus plānotos un nepieciešamos darbus un to secību, ņem vērā, ka šim raksturojumam jāaptver gan teritorijas sagatavošanu un papildus nepieciešamo objektu būvniecību, gan kūdras ieguvei un teritorijas rekultivāciju.
 - 1.4.2. Norādot maksimālās iespējamās ieguves platības, ņem vērā iespējamās ieguves ierobežojumus (tostarp aizsargjoslas) un attālo vietas, kur kūdras ieguve netiks veikta, arī kartogrāfiski.
 - 1.4.3. Aprēķina un norāda kopējo zemes platību, kurai tiks veikta līdzšinējās izmantošanas un/vai zemes lietojuma veida maiņa (atmežošana vai apauguma noņemšana). Sniedz informāciju par iespējamu celmu, nepieciešamības gadījumā arī grunts, izvietojumu vai izmantošanu.

- 1.4.4. Raksturo teritorijas sagatavošanas darbus, īpašu uzmanību pievēršot teritorijas nosusināšanas, ūdens nostādināšanas un novadīšanas risinājumiem, kā arī iespējamai esošu meliorācijas objektu pārkārtošanai vai pārbūvei arī ārpus Darbības vietas.
 - 1.4.5. Raksturo ieguves procesus - darbu secību, dažādu ieguves ciklu ilgumu, plānotos derīgā izrakteņa ieguves veidus un apjomus, ieguves laika nosacījumus (ieguves procesiem ir iespējams sezonāls raksturs).
 - 1.4.6. Apraksta derīgo izrakteņu ieguves tehnoloģiju (paņēmienus) un salīdzina to ar pasaules praksē izmantojamām tehnoloģijām. Norāda izmantojamās tehnikas vienības un to skaitu.
 - 1.4.7. Novērtē inženierkomunikāciju pieejamību, sniedz informāciju par nepieciešamajiem būvniecības, tostarp pārbūves vai atjaunošanas darbiem.
 - 1.4.8. Īpašu uzmanību pievērš piebraukšanas iespējām kūdras ieguves laukiem un plānotajiem transportēšanas maršrutiem, nepieciešamajiem būvniecības (arī esošo ceļu seguma atjaunošanas) darbiem un iespējamiem transportlīdzekļu pārvietošanās ierobežojumiem uz koplietošanas ceļiem. Attiecībā uz piebraukšanas iespējām novērtē ne tikai esošo ceļu/jaunbūvējamo ceļu atrašanās vietas un parametrus, bet arī to izmantošanas/būvniecības iespējamību (citām personām piederošu īpašumu izmantošana Paredzētās darbības realizācijai). Norāda plānoto satiksmes intensitāti uz izvešanas ceļiem.
 - 1.4.9. Raksturo ugunsdrošībai nepieciešamos pasākumus: ugunsdrošības joslas un to uzturēšana, ugunsdzēsībai nepieciešamie ūdens krājumi un to ieguves avoti, nepieciešamā ugunsdzēsības tehnika un inventārs, drošības nosacījumi.
 - 1.4.10. Novērtē piemērotākos risinājumus rekultivācijai Darbības vietā vai dažādās Darbības vietas zonās (ja risinājumi varētu būt atšķirīgi). Jāsniedz konkrēti priekšlikumi plānotajiem rekultivācijas pasākumiem un to realizācijas laika grafikam. Tā kā Paredzētā darbība plānota lielā platībā (~175,531 ha), rekultivācijas uzsākšana jāparedz jau paralēli kūdras ieguvei.
- 1.5. Sniedzot informāciju par nepieciešamajiem dabas resursiem un materiāliem atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 5.2. punktam, skaidrojams arī, kā tieši (kādos procesos) konkrētie materiāli vai dabas resursi tiek izlietoti un kāds ir šo resursu avots (piemēram, ūdens ieguves avots).
 - 1.6. Sniedzot informāciju atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 5.3. punktam, īpaša uzmanība pievēršama emisijām ūdenī, gaisā un trokšņa emisijām. Skaidrojams, kādos procesos un kādas potenciālās iekārtas attiecīgos blakusproduktus un emisijas rada. Prognozējamo blakusproduktu un emisiju apjomu nosaka skaitliskās vērtībās, ņemot vērā iekārtu tehniskajā dokumentācijā vai citos literatūras avotos norādīto (piemēram, attiecībā uz iekārtu skaņas jaudu). Lai noteiktu kūdras ieguves iekārtu un procesu radīto piesārņojošo vielu emisiju gaisā daudzumu, ievēro normatīvajos aktos par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projekta izstrādi⁴ noteiktos paņēmienus (monitorings, inventarizācija vai aprēķins, izmantojot emisiju faktorus). Attiecībā uz Paredzētās darbības laikā radītajiem atkritumiem norādāmi arī risinājumi to apsaimniekošanai.
 - 1.7. Sagatavojot informāciju atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 5.4. punktam, vadās no minētā pielikuma 10. punktā sniegtajiem norādījumiem attiecībā uz avāriju risku novērtējumu un ņem tos vērā tik tālu, cik tie attiecas uz Paredzēto darbību.

⁴ Prasības gaisu piesārņojošo vielu emisiju daudzuma noteikšanai šīs Biroja programmas izdošanas brīdī noteic Ministru kabineta 2013. gada 2. aprīļa noteikumi Nr. 182 „*Noteikumi par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projektu izstrādi*” (turpmāk – MK Noteikumi Nr. 182).

- 1.8. Lai nodrošinātu informācijas salīdzināmību, siltumnīcefekta gāzu (turpmāk – SEG) novērtējumā nepieciešams izmantot to pašu metodiku, kura piemērojama, sagatavojot sektora emisiju prognozes Nacionālajam inventarizācijas ziņojumam⁵. Tādēļ Paredzētās darbības SEG aprēķinam, kas veicams saskaņā ar Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 5.5. punktu, izmantojamas Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (IPCC) vadlīnijas⁶, ievērojot, ka metodikas ir savstarpēji papildinošas.
- 1.9. Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 5.6. punktā noteikto prasību izpildei Birojs precizējošus nosacījumus neizvirza.

2. Vides stāvokļa novērtējums Darbības vietā un tās apkārtnē:

- 2.1. Saskaņā ar Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 6. punktā noteikto (esošā vides stāvokļa novērtējums) Ziņojumā jāietver apraksts, kurā aplūkoti pašreizējā vides stāvokļa attiecīgie aspekti, apsverot, kā vides stāvoklis varētu attīstīties Paredzētās darbības neīstenošanas gadījumā (pamatscenārijs). Pamatscenārija novērtējums nav Paredzētās darbības alternatīvu novērtējums (to neaizstāj), bet veids, kā novērtēt, cik lielā mērā iemesls iespējamām negatīvām izmaiņām vides stāvoklī būtu tieši Paredzētā darbība.
- 2.2. Atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 7. punktā noteiktajam – esošā vides stāvokļa raksturojumam jāaptver visas Novērtējuma likuma 1. panta 1. punkta legāldefinīcijā „*ietekme uz vidi*” uzskaitītās vides jomas, īpašu uzmanību pievēršot pamatojumam, - kā un vai Paredzētā darbība tās var ietekmēt. Šādā veidā identificējamās būtiskās ietekmes, noskaidrojot arī, kādi Paredzētās darbības procesi tās rada un kāda var būt to izpausme uz: cilvēku, viņa veselību un drošību, bioloģisko daudzveidību, zemi un augsni, ūdeni, gaisu, klimatu, ainavu, materiālajām vērtībām, kultūras un dabas mantojumu, kā arī Darbības vietas iespējamo pakļautību avāriju vai katastrofu riskiem.
- 2.3. Īpaša uzmanība vides stāvokļa novērtējumā, kas veicams saskaņā ar Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 7.1. – 7.9. apakšpunktā noteikto, pievēršama sekojošiem jautājumiem:
- 2.3.1. Teritorijas hidroģeoloģiskais raksturojums: gruntsūdens plūsmas virzieni, gruntsūdens līmeņa ieguluma dziļums, sezonālās svārstības un izmaiņu tendences, ņemot vērā nokrišņu daudzumu un piegulošo teritoriju izmantošanu; pazemes ūdeņu papildināšanās un noplūdes apgabali; hidrauliskā saistība starp virszemes un pazemes ūdeņiem kūdras ieguvei paredzētajā teritorijā un tai piegulošajā teritorijā.
- 2.3.2. Hidroģeoloģiskie apstākļi Darbības vietā un Paredzētās darbības ietekmes zonā, tostarp informācija par dabīgās drenāžas un meliorācijas sistēmu objektiem, ūdens plūsmas virzieniem tajos, saņemošo ūdensteču (promteku) raksturojums (tostarp ūdeņu tips, noteiktās ūdens kvalitātes prasības un vides kvalitātes mērķi, pašreizējā izmantošana).
- 2.3.3. Darbības vietas ģeoloģiskās uzbūves un inženierģeoloģisko apstākļu raksturojums (tostarp, piemēram, paaugstināta ģeoloģiskā riska nogabali, mūsdienu ģeoloģiskie procesi Paredzētās darbības kontekstā).
- 2.3.4. Dzīvojamās mājas un apdzīvotas teritorijas Darbības vietas un transportēšanas ceļu tuvumā, attālumi līdz tām.
- 2.3.5. Esošā satiksmes intensitāte transportēšanas maršrutos, esošā gaisa kvalitāte un trokšņa līmenis Darbības vietā un Paredzētās darbības ietekmes zonā.
- 2.3.6. Pašreizējo SEG emisiju no Darbības vietas novērtējums.

⁵Pieejams: <https://www.meteo.lv/lapas/sagatavotie-un-iesniegtie-zinojumi?id=1153&nid=393>

⁶Piemērojamās vadlīnijas pieejamas: http://www.ipcc-nggip.iges.or.jp/public/2006gl/pdf/4_Volume4/V4_07_Ch7_Wetlands.pdf un http://www.ipcc-nggip.iges.or.jp/public/wetlands/pdf/Wetlands_Supplement_Entire_Report.pdf

- 2.3.7. Dabas raksturojums Darbības vietā, līdzšinējās izmantošanas un/vai zemes lietojuma veida maiņa (atmežošana vai apauguma noņemšana), pārmaiņu skartās platības.
- 2.3.8. Darbības vietas un apkārtnes dabas novērtējums, ietverot vērtējumu par nozīmīgām dabas vērtībām, īpaši aizsargājamām augu un dzīvnieku sugām (tostarp putniem) un to dzīvotnēm, īpaši aizsargājamiem un Eiropas Savienības nozīmes biotopiem un mikroliegumiem Darbības vietā un tās iespējamās ietekmes zonā. Ja paredzams, ka Paredzētā darbība varētu ietekmēt arī *NATURA 2000* (dabas parks „Riežupe”), šīs teritorijas novērtējums veicams atbilstoši Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumiem Nr. 300 “*Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)*” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 300). Sugu un biotopu novērtējumu jāveic attiecīgajā sertifikācijas jomā sertificētam nozares (sugu un biotopu) ekspertam un Ziņojumam jāpievieno ekspertu atzinumi.
- 2.3.9. Informācija par tuvākajām citām derīgo izrakteņu ieguves vietām un citām rūpnieciska rakstura darbībām vai piesārņotām vietām, kas rada līdzīgas ietekmes; novērtējums, vai un kā ietekmes varētu summēties.
- 2.4. Raksturojot esošo vides stāvokli, Ziņojumā sniedzamas arī šādas ziņas:
- 2.4.1. Darbības vietas un tai piegulošo teritoriju īpašuma piederības raksturojums.
- 2.4.2. Darbības Vietas un Paredzētās darbības ietekmes zonas teritorijas pašreizējā izmantošana. Paredzētās darbības atbilstība vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam, nepieciešamie grozījumi tajā.
- 2.4.3. Meteoroloģisko apstākļu raksturojums (ietverot derīgo izrakteņu ieguves lauku sagatavošanai, derīgo izrakteņu ieguvei un izstrādāto lauku rekultivācijai nelabvēlīgu dabas apstākļu raksturojumu).
- 2.4.4. Tuvākās ūdens ņemšanas vietas un pazemes ūdens atradnes, to raksturojums un izmantošana, aizsargjoslas.
- 2.4.5. Informācija par citām tuvākajām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (gan nacionālajām, gan *NATURA 2000*) un mikroliegumiem, to izveidošanas un aizsardzības mērķiem.
- 2.4.6. Vērtējums par Darbības vietas un Paredzētās darbības ietekmes zonas ainavisko un kultūrvēsturisko nozīmīgumu, tuvākajiem kultūras un dabas mantojuma pieminekļiem.
- 2.4.7. Cita informācija un novērtējums atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 7.1. – 7.9. apakšpunktā noteiktajam.

3. Paredzētās darbības iespējamā ietekme uz vidi un tās novērtējums:

- 3.1. Paredzētās darbības un tās iespējamo alternatīvu būtiskās ietekmes uz vidi vērtējamas atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8. punktā ar apakšpunktiem noteiktajam, ņemot vērā, ka katram no ietekmju veidiem jāaptver gan tiešos, gan netiešos, sekundāros, savstarpējos un summāros, pārrobežu u.c. ietekmes aspektus (šādu prasību izvirza Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8. punkts).
- 3.2. Papildus Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8. punktā ar apakšpunktiem noteiktajam Birojs ietekmju novērtējumam izvirza sekojošas prasības:
- 3.2.1. Vērtējot ietekmes, ko rada Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8.1. punktā uzskaitītie darbi (būvniecība un, ja attiecināms, nojaukšanas darbi), ņemamas vērā arī ar teritorijas sagatavošanu saistītās ietekmes, tostarp ietekmes, ko rada apauguma noņemšana, nosusināšanas sistēmas izveide un (ja nepieciešams) augsnes virskārtas noņemšana, kā arī ietekmes, ko rada papildus nepieciešamo infrastruktūras objektu (piemēram, ceļu) būvniecība vai meliorācijas sistēmu pārkārtošana ārpus Darbības

vietas, ja tāda nepieciešama. Novērtējumā ņem vērā arī iespējamās neērtības vai traucējumus vietējiem iedzīvotājiem un ietekmes uz citām personām piederošiem īpašumiem.

- 3.2.2. Vērtējot Paredzētās darbības izraisītu nosusināšanas ietekmi, jāizstrādā hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņu prognoze, novērtējot augsnes struktūras un mitruma izmaiņas Paredzētās darbības ietekmes zonā. Novērtējumā jāņem vērā plānotā ūdens nostādināšana un novadīšana (norādot iespējamās izplūdes vietas) un ūdeņu novadīšanas ietekme uz saņemošo ūdensteci, tai noteiktajām vides kvalitātes prasībām un mērķiem, kā arī ietekmi, ko rada iespējama meliorācijas sistēmu pārkārtošana un noteces izmaiņas. Jānovērtē iespējamā ietekme uz dzeramā ūdens resursiem (arī viensētu akām) un kvalitāti.
- 3.2.3. Tā kā ietekme uz gaisa kvalitāti, tostarp no iegūtā materiāla transportēšanas, ir viena no būtiskām ar Paredzēto darbību saistītajām ietekmēm, Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8. punkta ar apakšpunktiem izpilde attiecībā uz gaisu piesārņojošo vielu emisiju novērtējumu izpildāma atbilstoši MK Noteikumos Nr. 182 noteiktajam. Lai novērtētu emisijas limitu atbilstību gaisa kvalitātes normatīviem, jāizmanto piesārņojošo vielu izkliedes aprēķina datorprogramma un jāievēro Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 9. punktā noteiktais, ka novērtējums (cik atbilstoši) izdarāms, ņemot vērā normatīvo aktu prasības par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projekta izstrādi (MK Noteikumi Nr. 182). Novērtējumam jāaptver gan līdzšinējās ietekmes (fona piesārņojums), gan Paredzētās darbības ietekmes no ieguves lauku sagatavošanas, kūdras ieguves, uzglabāšanas krautnēs, apstrādes un transportēšanas.
- 3.2.4. Tā kā trokšņa ietekme, jo īpaši no iegūtā materiāla transportēšanas, ir viena no būtiskām ar Paredzēto darbību saistītajām ietekmēm, Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8. punkta ar apakšpunktiem izpilde attiecībā uz vides trokšņa novērtējumu izpildāma atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumos Nr. 16 „*Trokšņa novērtēšana un pārvaldības kārtība*” noteiktajam. Lai novērtētu atbilstību vides trokšņa normatīviem, jāizmanto trokšņa izkliedes aprēķina datorprogramma un novērtējumam jāaptver gan ietekmes no ieguves lauku sagatavošanas un kūdras ieguves, gan transportēšanas.
- 3.2.5. Vērtējot transportēšanas ietekmes, jāņem vērā šajā programmā noteiktā prasība, ka Paredzētās darbības ietekmes teritorija transportēšanas maršrutā nosakāma vismaz līdz P120 un V1286 (atkarībā no izvēlētā transportēšanas maršruta), kā arī reprezentatīvam posmam pa P120 un V1286 (atkarībā no izvēlētā transportēšanas maršruta), kur transportēšana paredzēta gar teritorijām ar dzīvojamo apbūvi. Summārās ietekmes vērtējumā jāņem vērā arī esošā satiksmes intensitāte.
- 3.2.6. Atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8.7. punktā noteiktajam - jānovērtē gan SEG emisijas veidi un apjomi, gan oglekļa dioksīda piesaistes apjomi. Novērtējums veicams, ņemot vērā ietekmju savstarpējo dinamiku, ko veido SEG emisijas un oglekļa dioksīda piesaiste teritorijās, kuras a) sagatavotas kūdras ieguvei; b) kurās tiek veikta kūdras ieguve; c) kurās veikta rekultivācija. Novērtējums veicams saskaņā ar šajā programmā iepriekš norādītajām vadlīnijām un vismaz šādu SEG emisijām – CO₂, CH₄, N₂O, ievērojot arī šādas prasības:
 - 3.2.6.1. Kartogrāfiskajā materiālā un teksta daļā identificējami esošie zemes lietošanas veidi un to platības.
 - 3.2.6.2. Teksta daļā, vēlams tabulas veidā, pa gadiem prognozējamās platības (ha), kuras a) sagatavotas kūdras ieguvei; b) kurās tiek veikta kūdras ieguve; c) kurās veikta attiecīga veida rekultivācija, savukārt prognozi par kūdras

ieguvi nepieciešams sastādīt gan platībai (ha), kādā vienlaicīgi varētu tikt veikta ieguve, gan ieguves apjomam (t) gadā. Informācija par platībām (piemēram, atradnes laukiem), kādos paredzēta prognozējama, secīga vai paralēla teritorijas sagatavošana kūdras ieguvei, kūdras ieguve un rekultivācija, attēlojama arī kartogrāfiski.

3.2.6.3. Saskaņā ar piemērojamām vadlīnijām no ieguves apjoma vērtējamas arī SEG emisijas, ko rada lauksaimniecībā izmantotā kūdra (tonnas C uz katru kūdras ieguves t gadā).

3.2.6.4. Iegūtos aprēķinu rezultātus nepieciešams pārrēķināt un Ziņojumā atspoguļot arī CO₂ ekvivalentos (tonnas CO₂ ekv. gadā)⁷, aprēķinam izvēloties 100 gadu periodu, un rezultātus procentuāli novērtēt pret sektora emisijām Nacionālajā inventarizācijas ziņojumā.

Attiecībā uz SEG emisiju novērtējumu Birojam papildus ir arī ieteikumi - sniegt aprēķinu piemēru maksimālos ieguves apjomus raksturojošam gadam un iegūtos rezultātus kopējam aprēķinu periodam atspoguļot arī grafiku diagrammā.

3.2.7. Jāveic ietekmes uz bioloģisko daudzveidību, tostarp īpaši aizsargājamām sugām, to atradnēm un to dzīvotnēm, kā arī īpaši aizsargājamiem un Eiropas Savienības nozīmes biotopiem, novērtējums. Jāvērtē apstākļi, kas svarīgi konkrēto dabas vērtību pastāvēšanai. Novērtējums veicams kopskatā ar attiecīgajām sugām un biotopiem noteiktajiem aizsardzības mērķiem un aizsardzības statusu.

3.2.8. Atbilstoši Ierosinātās Iesniegumam un dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols” reģistrētajai informācijai ~ 2,1 km attālumā no Paredzētās darbības vietas atrodas *NATURA 2000* – dabas parks „Riežupe”. Ja Ziņojuma gatavošanas laikā tiek konstatēta nepieciešamība, ir nepieciešams nodrošināt atbilstīgu ietekmes uz attiecīgo teritoriju novērtējumu (atbilstoši Novērtējuma likuma 4. *prim* panta otrajā un trešajā daļā noteiktajam un MK Noteikumu Nr. 300 paredzētajai kārtībai).

3.2.9. Ietekmes novērtējumu uz bioloģisko daudzveidību un *NATURA 2000* sagatavo attiecīgajā jomā sertificēti dabas eksperti. Teritorijas novērtēšana dabā veicama atbilstošā sezonā, kas ļauj novērtēt attiecīgās dabas vērtības.

3.2.10. Jānovērtē Paredzētās darbības ietekme uz ainavu, kultūrvēsturisko vidi un rekreācijas resursiem.

3.2.11. Citi ietekmju aspekti vērtējami atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8. punktā ar apakšpunktiem noteiktajam, un Birojs papildus prasības šo punktu izpildei neizvirza.

3.3. Sagatavojot Ziņojumu, ņem vērā, ka Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 9. punktā ietvertā prasība pēc būtības ir piebilde, skaidrojot, kā veicams gaisu piesārņojošo vielu emisiju aprēķins un ietekmes uz gaisa kvalitāti novērtējums. Izpildot šo prasību Ziņojuma attiecīgajās nodaļās, kur tiek vērtēta šī Paredzētās darbības ietekme, atsevišķu papildus nodaļu Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 9. punkta izpildei Ziņojumā var neietvert.

3.4. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmi atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 10. punktā noteiktajam, īpaši vērtējami iespējamie vides riski un tipiskākās un iespējamās sliktākās avārijas situācijas ugunsdrošības kontekstā.

⁷Informācija pārrēķinam CO₂ ekvivalentos pieejama šeit: https://www.ipcc.ch/publications_and_data/ar4/wg1/en/ch2s2-10-2.html.

3.5. Sagatavojams Paredzētās darbības sociāli - ekonomisko aspektu izvērtējums, tostarp ietekmes uz materiālajām vērtībām Paredzētās darbības ietekmes zonā novērtējums, ņemot vērā secinājumus par sagaidāmās ietekmes būtiskumu. Ziņojumā jāietver arī apkopojošs sabiedrības (arī institūciju un pašvaldības) viedokļu un attieksmes vērtējums, tajā skaitā arī sabiedriskās apspriešanas sanāksmju (arī sākotnējās sabiedriskās apspriešanas) rezultātu novērtējums un izteikto priekšlikumu analīze, atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 16. punktam.

4. Izmantotās novērtēšanas metodes:

- 4.1. Novērtējot Paredzētās darbības ietekmi, jānorāda izmantotās prognozēšanas metodes, ja prognozēšanai izmantotas datorprogrammas, jāsniedz prognožu ievades dati.
- 4.2. Ziņojumā jāsniedz Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 12. un 13. punktā norādītā informācija. Papildus Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 12. un 13. punktā, kā arī šajā programmā noteiktajam, Birojs citus nosacījumus novērtēšanas paņēmieniem un metodēm nenoteic.

5. Prasības negatīvo ietekmju uz vidi novēršanas, nepieļaušanas vai samazināšanas pasākumu novērtēšanai, Paredzētās darbības limitējošo un ierobežojošo faktoru analīzei:

- 5.1. Risinājumu veidi un pasākumi (inženiertehniskie, organizatoriskie u.c.), kas paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu paredzētās darbības būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, raksturojami un novērtējami atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 14. punktā noteiktajam, un tiem jāaptver gan risinājumi teritorijas sagatavošanas un papildus nepieciešamo objektu būvniecības laikā, gan kūdras ieguves laikā, gan risinājumi ietekmes mazināšanai vietās, kur veikta kūdras ieguve (rekultivācija). Jānovērtē gan kādā mērā šādi pasākumi novērš, nepieļauj vai samazina ietekmi, gan kādas ir paliekošās ietekmes (pasākumu efektivitāte un paliekošo ietekmju atbilstība spēkā esošo normatīvo aktu prasībām). Jānovērtē paliekošo ietekmju atbilstība vides aizsardzību regulējošiem normatīvajiem aktiem.
- 5.2. Nosakot un novērtējot risinājumus rekultivācijai, jāievēro šīs Biroja programmas IV daļas 1. punkta 1.4.10. apakšpunktā noteiktais.
- 5.3. Jāveic Paredzētās darbības iespējamo ierobežojošo un limitējošo faktoru analīze (balstoties uz veikto novērtējumu par sagaidāmo ietekmi uz vidi un nepieciešamajiem pasākumiem tās novēršanai, samazināšanai u.c.). Nepieciešamības gadījumā jāparedz nosacījumus atsevišķu darbību veikšanas ierobežošanai.

6. Izvēlētās alternatīvas pamatojums, ņemot vērā ietekmes uz vidi salīdzinājumu:

Novērtējot un salīdzinot Paredzētās darbības alternatīvas atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 11. punktā noteiktajam, jānorāda kritēriji alternatīvo risinājumu salīdzināšanai; kritērijus izvēlās Ierosinātāja, tomēr tiem galvenokārt jāietver salīdzinājums saistībā ar radīto ietekmi uz vidi. Jāpamato izvēlētais variants.

7. Prasības monitoringam:

Ziņojumā jāparedz pasākumi vides kvalitātes monitoringam un ietekmju uzraudzībai un novērtēšanai atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 15. punktā noteiktajam. Izvērtējama monitoringa nepieciešamība un paredzami jau iespējami konkrēti nosacījumi metodēm, veikšanas vietām, parametriem, ilgumam un regularitātei.

V. Prasības sabiedriskajai apspriešanai un informācijas publiskošanai:

1. Prasības Ziņojuma sabiedriskajai apspriešanai nosaka Novērtējuma likums un Novērtējuma noteikumi Nr. 18, tādēļ Birojs atkārtoti minētās prasības neuzskaita, vienlaikus vērš uzmanību, ka sabiedrības līdzdalība un tās veicināšana ir viens no IVN pamatuzdevumiem, tādēļ Novērtējuma likuma 17. panta sestā daļa noteic, ka ierosinātāja pienākums ir noskaidrot sabiedrības viedokli, veicinot to iedzīvotāju līdzdalību sabiedriskajā apspriešanā, kurus var ietekmēt paredzētā darbība, vai aptaujājot šos iedzīvotājus.
2. Ierosinātājai jānodrošina Ziņojuma sabiedriskā apspriešana Novērtējuma likuma un Novērtējuma noteikumos Nr. 18 noteiktajā kārtībā.
3. Ziņojuma publiskojamā versijā neiekļauj ierobežotas pieejamības informāciju, un tās sagatavošanā jāievēro personas datu aizsardzības prasības. Ziņojuma publiskojamā pārskatā, kas Ziņojumā iekļaujams saskaņā ar Novērtējuma likuma 17. panta trešo un septīto daļu, fiziskas personas datu apstrāde veicama tādā veidā, lai datus nav iespējams saistīt ar konkrētu datu subjektu bez papildu informācijas izmantošanas (tie pseidonimizējami), vienlaikus Birojā šis pārskats iesniedzams arī bez pseidonimizācijas - veidā, kas ļauj secināt gan to, vai attiecīgais iesniegums vispār bijis saņemts un vērtēts, gan pilnvērtīgi izprast pašu priekšlikumu un to, kā tas ņemts vērā.

Direktors

(paraksts*)

A. Lukšēvics

** Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*